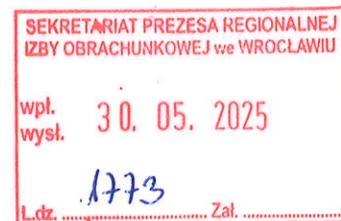

Wrocław, dnia 30 maja 2025 r.

P.WR.54.20.2025

Pan
Krzysztof Błądziński
Wójt Gminy Kunice
Urząd Gminy w Kunicach
ul. Gwarna 1
59-216 KUNICE

Szanowny Panie,

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu udziela wyjaśnienia w sprawie dotyczącej stosowania przepisów o finansach publicznych na Pański wniosek z dnia 28 kwietnia 2025 r. (data wpływu do Izby 5 maja 2025 r.).

Wniosek dotyczy udzielenia wyjaśnień w sprawie możliwości sfinansowania budowy placu zabaw oraz zakupu kontenerowej szatni dla dzieci i młodzieży uczęszczających na zajęcia sportowe organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu oraz kluby sportowe, do których uczęszczają dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochodu pochodzącego z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml w ramach uchwalonego przez Radę Miejską Kunice Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Kunice 2024-2027 na podstawie art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.), zwanej dalej „u.w.t.”.

W związku z powyższym wyjaśniam, co następuje.

Stosownie do treści art. 4¹ ust. 1 u.w.t. prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Zadania te, których przykładowy katalog zawiera art. 4¹ ust. 1 u.w.t., realizowane są na podstawie uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia (art. 4¹ ust. 2 u.w.t.).

Obowiązkiem gmin jest przeznaczanie środków finansowych pochodzących zarówno z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 i 18¹ u.w.t., oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, o których mowa w art. 9² ust. 1 u.w.t. zgodnie z celami ustawowymi.

Zgodnie z art. 18² u.w.t. dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ u.w.t. oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ u.w.t. mogą być wykorzystywane na realizację:

1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2 u.w.t.,

2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach

gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2 u.w.t.

— i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Dochód z tytułu części opłaty, o której mowa w art. 9² ust. 11 u.w.t., oraz dodatkowej opłaty, o której mowa w art. 9² ust. 21 u.w.t. — zgodnie z art. 9³ ust. 4 u.w.t. — gmina powinna przeznaczyć na finansowanie działań mających na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Analiza przepisu art. 4¹ ust. 1 u.w.t. prowadzi do wniosku, że zawiera on szczegółowe upoważnienie ustawowe, określające materię, jaką pozostawiono uregulowaniu w drodze gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Posłużenie się przez ustawodawcę zwrotem „w szczególności” wskazuje z kolei, że objęty tym przepisem katalog zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych nie jest katalogiem zamkniętym i może swym zakresem obejmować także inne działania niż te, które zostały wymienione w treści tegoż przepisu prawa, o ile będą one służyły zasadniczemu celowi, jakim jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. W ramach przyznanej gminom samodzielności w realizacji zadań własnych, rada gminy jest upoważniona do wyboru środków zapewniających realizację celu określonego w art. 4¹ ust. 1 u.w.t.

W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (druk sejmowy nr 210), na mocy której wprowadzono do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi m.in. przepis art. 9³ ust. 4, wskazano, że: „Wpływy z opłat stanowiące dochód gminy będą przeznaczone na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu (zatem zadania własne samorządu gminy związane przykładowo z polityką społeczną, zdrowotną lub inne działania związane z profilaktyką lub rozwiązywaniem problemów związanych ze spożyciem alkoholu)”. Ustawodawca stworzył tym samym szersze możliwości wydatkowania tych środków niż w przypadku wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Użyte w art. 9³ ust. 4 u.w.t. pojęcie „lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu” jest pojemne znaczeniowo. W tym kontekście kluczowa więc będzie możliwość powiązania danego wydatku z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zgodnie z art. 1 ust. 4 i art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 7) Izba prowadzi działalność informacyjną w zakresie objętym nadzorem i kontrolą oraz udziela wyjaśnień na wystąpienia podmiotów wymienionych w art. 1 ust. 2 tej ustawy w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych. Do ustawowo określonych kompetencji regionalnych izb obrachunkowych nie należy rozstrzyganie indywidualnych spraw oraz wydawanie opinii prawnych na wystąpienia podlegających jej nadzorowi jednostek.

Podkreślenia wymaga, że jednostki samorządu terytorialnego działają we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, dlatego wątpliwości zawarte w Pana piśmie w pierwszej kolejności powinny zostać wyjaśnione przez obsługę prawną Urzędu. Ewentualnie, mając na uwadze, że badanie gminnych programów profilaktyki i problemów alkoholowych leży w kompetencjach nadzorczych właściwego miejscowo wojewody można rozważyć zwrócenie się do Wojewody Dolnośląskiego z prośbą o zajęcie stanowiska w zakresie dopuszczalności ujęcia takich zadań w ww. uchwale.

Z poważaniem

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
wrocław
Lucyna Hanus